

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 167: Forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove m.v. (Information om kommunale servicemål, ændrede vederlæggelsesregler, ret til fravær fra arbejde m.v.).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 1/2 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Erik Dyrland (S):

I løbet af 1994 modtog Folketinget to betænkninger, der begge indeholder en analyse af det kommunalpolitiske arbejde. Lovforslaget, som vi behandler i dag, er en opfølgning af de to betænkninger. Jeg synes, der er grund til at rose indenrigsministeren for med kløgt og dygtig hånd at have udarbejdet et lovforslag, der på glimrende vis følger de to rapporter op.

Lovforslaget pålægger amts- og kommunalrådene en række informationsforpligtelser. Jeg synes, det er værd at bemærke, at samtidig med, at man stiller nogle krav, er der indbygget en meget stor frihed og kompetence til at løse opgaverne på en mere tidssvarende måde.

I Socialdemokratiet lægger vi stor vægt på åbenhed og information i og om det politiske arbejde. Åbenhed skaber interesse for og medlevelse i de beslutninger, der træffes. Åbenhed vil alt andet lige også gøre arbejdet lettere for de folkevalgte. Derfor hilser vi i den socialdemokratiske gruppe bestemmelserne om sagsindsigt og den mere gennemgribende informationsforpligtelse hvert andet år velkommen.

Ligestillingsarbejdet sættes nu også på dagsordenen i kommuner og amter. Hvert andet år skal de lave en redegørelse om ligestilling blandt deres ansatte. Det vil være en væsentlig styrkelse af arbejdet for ligestilling i kommunerne.

Ligestillingsarbejdet i den offentlige sektor har i de senere år haft hovedvægten på det statslige område, og mange resultater er her opnået. Det er rigtigt og vigtigt, at der nu sættes tilsvarende fokus på ligestilling i kommuner og amter. Vi må ikke glemme, at hele 85 pct. af de offentligt ansatte kvinder arbejder i den kommunale sektor. Derfor er det ikke acceptabelt, at kun et lille mindretal af kommuner og amter arbejder aktivt for at fremme ligestilling blandt deres medarbejdere.

Når der nu ændres i styrelsesloven, finder vi det rimeligt, at kommunalbestyrelses- og amtsrådsmedlemmernes vederlag reguleres. Det er i øvrigt et gammelt løfte, som indfris. Forslaget betyder, at reglerne for vederlag forenkles, samtidig med at reglerne sættes sådan sammen, at der tages hensyn til store og små kommuner.

Jeg synes også, det er værd at bemærke, at reglerne for vederlag fremover i større grad vil afspejle den arbejdsmæssige indsats.

Lovforslaget henvender sig også til de unge. Der gives nu mulighed for, at amts- og kommunalpolitikere får op til 10.000 kr. i tilskud til børnepasning. Det ville være glædeligt, hvis dette tilskud kunne bevirke, at flere yngre vil deltage i arbejdet.

Det er jo en kendt sag, at sammensætningen af de kommunale og amtskommunale råd ikke har afspejlet den måde, befolkningen er sammensat på. Jeg tænker på forholdet mellem offentligt ansatte, privat ansatte og selvstændige erhvervsdrivende. Det hænger lidt sammen med, at offentligt ansatte har haft betydelig nemmere ved at få fri til det kommunalpolitiske arbejde. Nogle har haft ret til det. Lovforslaget sikrer, at der i fremtiden gives lige muligheder for at få fri. Også privat ansatte sikres nu ret til frihed.

Desværre har der jo indimellem været tilfælde af afskedigelse eller trusler om afskedigelse af personer, der er valgt eller har ønsket at lade sig opstille. Dette er uholdbart og uansvarligt over for det borgerlige ombud, som det er at sidde i et amtsråd eller en kommunalbestyrelse.

I den socialdemokratiske gruppe finder vi det derfor vigtigt, at de valgte sikres imod afskedigelser fra deres civile job på grund af det kom-

munale hverv. Med lovforslaget indføres der regler om sanktioner over for de arbejdsgivere, der skrider til afskedigelse. Egentlig burde det være unødvendigt med sådanne lovfæstede regler. Når det alligevel er nødvendigt, er det, fordi det beklageligvis ikke på arbejdsmarkedet har været muligt at aftale regler, der kan begrænse afskedigelsesproblematikken.

Alt andet lige tror jeg, at de nye regler på længere sigt vil give en bredere sammensætning og samtidig kan være med til at sikre, at der også kønsmæssigt sker en omfordeling. Det er jo en kendt sag, at kun 28 pct. af de valgte lokalpolitikere er kvinder; det må der gerne laves om på. Jeg tror, at en bredere sammensætning af de kommunale råd vil styrke arbejdet.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Her i Folketinget har vi ved gentagne lejligheder haft de såkaldte ligestillingsdebatter, og jeg skal ikke lægge op til en ny ligestillingsdebat, men når hr. Poul Erik Dyrland i en del af sin tale i rosede vendinger omtaler det, der står i lovforslaget om ligestilling, har jeg lyst til at spørge den socialdemokratiske ordfører, om ikke han kunne udbygge det dér med ligestilling lidt. Vil det sige, at dér, hvor vi i de lokale administrationer har for mange kvinder, skal man smide nogle af dem ud?

Jeg har altid forstået, at ligestilling var sådan noget med, at kvinderne hele tiden skulle frem, men jeg kan da fortælle hr. Dyrland, at i vores kommunes administration kan jeg se – sådan når jeg går op og ned ad rækkerne – at omkring to tredjedele af de ansatte er kvinder.

Jeg vil sige til hr. Dyrland, at uanset hvad intentionerne med den paragraf i lovforslaget er, så er det min opfattelse, at man skal blande sig helt uden om alt det dér. Man ansætter selvfølgelig i en kommune de elever, de assistenter osv., der er de bedste, dem, som man tror man får mest nytte af, og som vil passe bedst i det pågældende job.

Vi kan godt vedtage en eller anden lovparagraf om det her, men jeg tror, jeg kan sige til hr. Dyrland, at der ikke er én eneste kommunalpolitiker med respekt for sig selv, der har nogen planer om at ændre den måde, man ansætter folk på, fordi det, det drejer sig om også i den offentlige sektor, er, at man får ansat de rigtige folk på de rigtige steder.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Tak til hr. Nødgaard. Det er fuldstændig korrekt, at antallet af offentligt ansatte har en køns-skæv fordeling. Der er mange kvinder ansat i det offentlige.

Men når hr. Poul Nødgaard går op og ned ad gangene, må han også i den forbindelse tage stilling til, hvilket niveau disse kvinder er ansat på. Og hvis man ser på fordelingen, er det helt åbenbart, at kvinderne stort set ikke har nogen ledende stillinger sammenlignet med det antal mænd, der har det.

Samtidig må hr. Poul Nødgaard også lægge mærke til, at der ikke stilles krav til indholdet af, hvilken ligestillingsplan der skal lægges op til. Det kan blot være det, at der træffes en beslutning i kommunalbestyrelsen om, at man har det antal kvinder og den fordeling, der rent faktisk er, og det vil man ikke gøre noget ved. Og så kan man i øvrigt lægge det ud til debat i kommunen.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det er nok rigtigt, hvis vi ser på de overordnede lederstillinger i kommunerne, at det overvejende er mænd, der sidder i disse job, hvis jeg skal bedømme det ud fra min egen kommune, for der findes nok ikke statistiske oplysninger om det.

Men jeg ved i hvert fald, at vi har rigtig mange kvinder ansat også i det, jeg kalder ledende stillinger, i forskellige forvaltninger. Anslået sådan pr. hukommelse – det kan vi jo efterprøve efterfølgende – vil jeg gætte på, at vi i hvert fald i 30-35 af de 275 kommuner i Danmark har kvindelige kommunaldirektører, hvis det kan berolige fru Baastrup.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Nu kom fru Anne Baastrup mig lidt i forkøbet – for hr. Poul Nødgaards spørgsmål var jo egentlig rettet til mig – og jeg kan derfor nøjes med at informere hr. Poul Nødgaard om, at ligestilling altså rækker længere end til blot at tælle antallet af kvinder og mænd.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Hvis hr. Poul Nødgaard har problemer med at finde statistikkerne over kvindernes fordeling i de offentlige stillinger, vil jeg henvise til Lige-

stillingsrådets årsberetning; dér angives det meget nøjagtigt, i hvilke stillinger kvinderne er placeret.

Samtidig kan jeg henvise til Kommunernes Landsforenings lønstatistik, hvoraf det klart fremgår, at kvinderne er stærkt underrepræsenteret i de ledende stillinger og har betydelig lavere løn.

Else Winther Andersen (V):

Ideen med dette lovforslag er jo at få flere til at interessere sig for kommunalpolitik, og det skulle så ifølge lovforslaget ske, hvis nogle forhold blev forbedret.

F.eks. antages det, at der vil komme flere unge kvindelige byrådsmedlemmer, hvis man giver penge til børnepasning, og hvis man giver ret til at få fri til privat ansatte. Men er det nu en rigtig vurdering? Det er jo da aldrig blevet undersøgt, hvorfor folk undlader at stille op. Venstre synes, at det havde været en rigtigere indfaldsvinkel, hvis man var startet med hvorfor og ikke med fordi.

Jeg synes heller ikke, det er videre godt tilrettelagt – det vil jeg godt sige her – midt i en overenskomstforhandling at komme med en lønforhøjelse af en væsentlig størrelse til byråds- og amtsrådsmedlemmer, også selv om der blev givet signaler om, at vi ville se på det i Folketinget, da borgmestrene fik lønforhøjelse for vel halvandet år siden. Men vi må indrømme, at der er en samlet udgift her på ca. 175 mio. kr. pr. år.

Men nu skal det ikke være kritik det hele. Der er faktisk også lidt ros. Jeg vil gerne rose, for selv om jeg ikke for nærværende vil lægge mig fast med hensyn til lovforslaget, så er der alligevel en vis fleksibilitet, når vi snakker om, hvordan man vil udbetale den ydelse til byråds- og amtsrådsmedlemmerne, og hvordan man vil give kommunerne en vis valgfrihed ved, at der er tale om en fast grundydelse og derudover et udvalgsvederlag.

Men ellers synes jeg dette lovforslag sådan set har tre gode elementer:

Det første er et område, som er meget tilforladeligt, og hvor der også kan være nogle gode indfaldsvinkler, bl.a. at der bliver en klar forbedring af byrådsarbejdets tilrettelæggelse, og at der bliver nogle klare regler for udlevering af sagsmateriale m.v. på det område. Vi har jo erfaret, at man rundt om i kommunerne har troet, at man havde håndsret over nogle sagsområder, og ikke har villet udlevere dem til byrådsmedlemmer. Det synes jeg er helt fint at vi får ændret.

Så til det næste område. Det er et område, som Venstre i hvert fald synes det er helt unødvendigt at lovgive på. Jeg vil endda være en lille smule grov og sige, at vi faktisk blander os i det kommunale selvstyre. Jeg er fuldstændig klar over, at det er områder, hvor den socialdemokratiske ordfører synes det var en meget god idé at pålægge kommunerne pligt til at oplyse om de servicemål, man har hos kommunerne, og hvordan man bruger skattekroneerne. Jamen hvorfor lovgive på et område, som kommunerne er gode til at klare selv, et område, som kommunerne godt selv kan finde ud af? Vi skal da ikke herfra fortælle, at det her er så vigtigt.

Så har vi ligestillingspolitikken. Jeg skal nok lade være med at smile, og jeg skal også nok lade være med at gøre det direkte hånlige. Jeg vil nøjes med at sige, at jeg faktisk synes, man på det punkt er så meget bag efter virkeligheden, som man kan være.

Jeg kommer selv fra en kommune, hvor vi for halvandet år siden mødtes med vores ligestillingsudvalg. Jeg har selv siddet i det, og jeg synes, det er helt fint. Det kan man godt selv finde ud af, uden at man behøver at lovgive om det.

Så har vi den sidste del, og det er her, Venstre oplever at der er nogle knaster. Når vi siger, at der er nogle knaster, er det faktisk, fordi vi mener, at der er det, og det er nogle områder, som vi ønsker at få belyst under det kommende udvalgsarbejde.

Den første del kan sikkert ikke være helt fremmed for nogle af partierne her: Hvis man er privat ansat, får man nu *ret* til at få fri fra sit arbejde. Man får altså retten, men man har ikke pligten. Jeg har nu altid syntes, at ret og pligt skal følges ad, og pligten her er, at man skal informere sin arbejdsplads og være med til at forpligte sig til at tilrettelægge den tid, hvor man er væk derfra.

Jeg er bange for, at der også vil være nogle negative sider ved den ret, der kommer, bl.a. at det kan være meget svært for et privat ansat byrådsmedlem at få et nyt job, fordi man altid vil have retten til at få fri. Så siger en arbejdsgiver: Nej, så vil vi ikke ansætte dig! Og så jeg er bange for at den ret bliver en boomerang.

Jeg er også meget bange for, at byrådsarbejdet ikke længere bliver et fritidsjob, men et job, som man bliver mere og mere nødt til at skulle lægge i dagtimerne. Så bliver det pludselig noget, der hedder et arbejde og ikke en demokratisk ret og pligt til at deltage i samfundslivet. Når nu man

får retten til frihed, så kan man sige: Jamen så kan I bare lægge møderne om dagen! Der vil blive et stort pres fra embedsværkets side på det punkt.

Jeg vil godt slutte med at sige, at om Venstre vil støtte lovforslaget, vil vi tage stilling til under det udvalgsarbejde, der nu går i gang.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Det, der får mig til at bede om ordet, er fru Else Winther Andersens bemærkning om tidspunktet for, at vi nu kommer og skal bevilge de kommunale rødder lønforhøjelse. Fru Else Winther Andersen brugte vendingen et dårligt tidspunkt. Egentlig kunne jeg da godt tænke mig at få et bud på, hvornår det ville være et godt tidspunkt. Jeg tror altid, det vil være sådan, at nogle vil kunne betragte et sådant tiltag som iværksat på et dårligt tidspunkt.

I øvrigt vil jeg sige i forbindelse med de bemærkninger, som fru Else Winther Andersen kom med om ligestillingsproblematikken: Det er jo sådan, at Ligestillingsrådet har udsendt en pressemeddelelse, hvor man hilser de tiltag, der ligger i det her lovforslag, særdeles velkomne, og det får mig i hvert fald til at konkludere, at der på det område her er problemer.

Endelig vil jeg gerne give fru Else Winther Andersen ret i, at der aldrig er blevet lavet en undersøgelse om, hvorfor folk ikke stiller op. Det er der formentlig i tusindvis af grunde til. Men det kan i hvert fald ikke være ukendt for fru Else Winther Andersen, at op til valg til kommunale og amtskommunale råd ser vi i dagspressen, tidsskrifter, fagblade osv. desværre alt for mange eksempler på, at folk har fået beskeden: Stiller du op, bliver du afskediget! Bliver du valgt, bliver du afskediget! Det er for mig en af de allervigtigste faktorer i den proces, der ligger her, og det er den, vi gerne vil komme lidt i forkøbet med lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Kort til fru Else Winther Andersen: Jeg ser ikke nogen steder i lovforslaget, at der stilles krav om, at der skal nedsættes et ligestillingsudvalg. Så jeg vil erindre fru Else Winther Andersen om, at fra den tid, da statsministeren hed Poul Schlüter og som sådan var ansvarlig for ligestillingspolitikken, er jeg bekendt med, at Venstre og De Konservative ved adskillige lejligheder har anbefalet, at man lavede handlingsplaner i

kommunerne. Jeg husker – jeg tror, det var i 1992 – at man her i Folketinget under den store ligestillingsdebat netop vedtog en dagsorden med en pind om, at kommunerne skulle lave handlingsplaner på ligestillingsområdet. Men det kan jo være, at Venstre har skiftet opfattelse.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Det er til fru Else Winther Andersen, som er ked af, at der skal være ret til fravær for at passe et kommunalbestyrelsesarbejde. Jeg vil sige, at jeg faktisk synes, det er ærgerligt, for Venstre var en meget aktiv deltager i udvalgsarbejdet med ikke mindre end to medlemmer i det udvalg, der behandlede kommunalbestyrelsesmedlemmers arbejdsvilkår. Dengang havde man selvfølgelig også den drøftelse om retten til fravær fra arbejdet.

Jeg vil sige, at det er sådan, at de regler her om ret til fravær fra arbejde findes i ligebehandlingsloven og angår kvinder, der får børn, og som skal sidestilles med mænd. Der er en ret til fravær fra arbejde, og det angår 70.000. Der fødes ca. 70.000 børn om året, og i det omfang deres mødre er på arbejdsmarkedet og er omfattet af de her regler, har de altså denne ret til fravær og denne ansættelsesbeskyttelse.

Det samme gælder børnepasningsloven, som måske angår endnu flere mennesker. Her taler vi om 14.000 kommunalbestyrelsesmedlemmer, hvoraf nogle allerede har de her rettigheder i forvejen. De småting, vi kender i det her, er jo enkeltstager fra dagspressen, som har genereret, at det her forslag er kommet på bordet, hvilket jeg synes er godt.

Jeg synes, Venstre skulle tænke sig om, og jeg glæder mig til, at vi under udvalgsarbejdet kan tage lidt nøjere fat på det her, for man skal ikke overreagere på et problem, når det ikke er der. Når rettighederne og ansættelsesbeskyttelsen findes i andre lovgivninger, synes jeg også, man af hensyn til demokratiet kunne sætte dem ind her.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Med hensyn til tidspunktet for fremsættelsen vil jeg godt sige: Jeg synes, det tidspunkt her er det dårligst valgte. Det vil altid give problemer, når politikere skal have en lønfremgang, men når der samtidig til det private arbejdsmarked – for tingene bliver blandet sammen – bliver sagt, at man skal holde sig til en lav stigningsstakt, så

mener jeg, at lige nøjagtig dette tidspunkt her er meget dårligt valgt.

Jeg er da godt klar over, at bare det, at jeg nævner ordet ligestilling, for nogle i denne sal vil medføre, at vi pludselig skal til at starte en stor ligestillingsdebat. Det, jeg har lagt op til, er, at jeg ikke synes, at det hører hjemme i dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg synes, det er meget vigtigt at få slået fast i debatten i dag vedrørende kommunalpolitisk arbejde, at det, det drejer sig om, er at få dem frem i det kommunalpolitiske arbejde, som har lyst til det, og at ingen hindres i at udføre kommunalpolitisk arbejde på grund af, hvad man ellers beskæftiger sig med i samfundet. Det må der findes nogle løsninger på.

Det, der egentlig bringer mig herop, er hr. Dyrlands bemærkninger. Jeg forstod det sådan, at det var dét med de bestemmelser, der er i § 16, om, at en arbejdsgiver ikke må afskedige en lønmodtager, fordi denne går ind i kommunalpolitisk arbejde. Det er jo fint formuleret. Og så står der, at arbejdsgiveren, hvis han afskediger, skal kunne godtgøre, at det ikke skyldes dét.

Undskyld, jeg siger det: Det er da en fin paragraf, men hvis vi ligesom stiller sagen lidt på spidsen, må vi nok erkende, at med de paragraffer kan en arbejdsgiver jo faktisk altid sige: Jamen jeg afskediger – f.eks. hvis han har hundrede ansatte – fordi jeg skal indskrænke, for jeg har ikke så mange ordre i øjeblikket, og alt det dér. Så jeg tror, man sagtens kan komme uden om den paragraf, men jeg vil ikke håbe, at man gør det. Jeg vil håbe, at det er nogle ansvarsbevidste arbejdsgivere, der respekterer dette her. Hvis en arbejdsgiver er så heldig i sit firma at have en medarbejder, der er blevet valgt ind i en kommunalbestyrelse eller et amtsråd, så synes jeg egentlig, arbejdsgiveren skulle være glad og stolt over det i stedet for at modarbejde det. Det er mit syn på den sag.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg kan jo høre på det hele, at jeg roligt kan tage et par dages vinterferie, vel vidende, at hr. Poul Nødgaard har meget stor tillid til, at når der afskediges ude på arbejdspladserne, så bliver det gjort på det grundlag, der nu engang skal afskediges på. Det glæder mig.

Til fru Else Winther Andersen med hensyn til tidspunktet: Jamen ville det være mere rimeligt, hvis vi kom lige efter overenskomstforhandlingerne? Det mener jeg ikke; jeg mener, det er rimeligt at sige: Vi har altså her nogle ting, som vi har lovet for længe siden. Lad os nu få dem bordet. Det forudgående arbejde er slut, og nu er det os her i huset, der skal træffe beslutningerne.

Så vil jeg egentlig også sige til fru Else Winther Andersen, når nu jeg er her, vedrørende pligten til at informere arbejdsgiverne om mødetidspunkterne: Nu er det jo sådan, at i selve lovforslaget er der indbygget en række bestemmelser, hvoraf det for første fremgår, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om, hvornår der afholdes møder. Man kan også træffe beslutning om mødernes længde, og der er altså også indført bestemmelser om præcis det samme for udvalgsarbejdet: mødefrekvens, mødekalender, mødetidspunkter og længde.

Det mener jeg indirekte indikerer – som hr. Poul Nødgaard var inde på – at hvis man i øvrigt kan kommunikere med sin arbejdsgiver, uanset om det er i privat eller i offentligt regi, så kan jeg ikke forestille mig andet, end at en sådan mødekalender vil ende i hænderne på arbejdsgiveren, og at arbejdet, i den udstrækning det er muligt, vil blive tilrettelagt derefter.

Torben Rechendorff (KF):

Det Konservative Folkeparti er enig med indenrigsministeren i, at der er brug for at forbedre arbejdsvilkårene for vore kommunalpolitikere. Det har vi givet udtryk for flere gange undervejs. Vi er også enige i, at i de to udvalgsarbejder, dels i Fornyelsesudvalget og dels i Udvalget vedrørende Kommunalpolitikeres Arbejdsvilkår, er der adskillige gode ideer til forbedringer.

Men vi har nogle kritiske bemærkninger til en række af elementerne. Overordnet vil jeg sige, at vi synes, forslaget bærer præg af, at det er bedst, at lovgivningsmagten holder det kommunale selvstyre så meget i hånden som overhovedet muligt. Det er et holde i hånden-forslag, der er gennemsyret af, at hvert eneste skridt, man vil tage i det kommunale selvstyre, skal vi helst have fuldstændig styr på herinde. Der er ikke i lovforslaget regler for, hvilken papirfarve der skal anvendes i sagsfremstillingen, men ellers må jeg nok sige at man går meget ned i detaljen.

Et par eksempler: Jeg er enig med ministeren i, at en kommune og en amtskommune har en informationsforpligtelse over for borgerne,

naturligvis. Der er også adskillige kommuner, der lever flot op til den informationsforpligtelse. Der er også kommuner, der lever mindre flot op til den. De, der lever mindre flot op til den, må efter vores opfattelse have et problem med deres vælgere, men ikke med lovgivningsmagten. Altså, hvis der ikke er tilstrækkelig information i den enkelte kommune, så må det være en sag mellem borgerne og borgernes egen kommunalbestyrelse og ikke et lovgivningsanliggende.

Det samme gælder det, som man nu har fået nogle minutter til at gå med: diskussionen om ligestillingen. Jeg er enig i at anbefale, at henstilles til at arbejde for, at der overalt i kommunerne leves op til de generelle ligestillingskrav, som stilles af lovgivningsmagten, selvfølgelig. Fru Anne Baastrup har fuldstændig ret i, at også i den regering, som jeg var medlem af, var der en anbefaling i retning af handlingsplaner, en anbefaling i retning af, at man gjorde mere for ligestillingen, men der var ikke noget lovgivningsmæssigt krav. Nu skal vi altså hvert andet år have en redegørelse til borgerne om, hvordan det går med ligestillingen, og det er en holde i hånden-mentalitet.

Med hensyn til kommunalbestyrelsernes udvidede adgang til at udpege medlemmer til bestyrelser tror vi ærlig talt ikke, det er noget særlig stort problem; det vil vi såmænd ikke gøre store ophævelser over. Jeg har forstået på ministeren og på bemærkningerne, at det siger sig selv – men alligevel vil jeg gerne understrege det – at man naturligvis ikke kan udpege medlemmer til bestyrelser i foreninger og fonde, sammenslutninger m.v., hvis det ikke fremgår af disse foreningers vedtægter.

Vederlagsprincippet er vi enige i. Vi vil gerne diskutere satsen, og det kommer vi nok også til under udvalgsarbejdet. Vores afgørende indvending ligger i spørgsmålet om retten til fravær. Jeg bliver nødt til at sige, at jeg ikke rigtig kan forstå – heller ikke efter at have hørt den socialdemokratiske ordfører – at en socialdemokratisk indenrigsminister og et Socialdemokrati med den respekt, man har for det frie aftalesystem og for aftalemetoderne mellem arbejdstagere og arbejdsgivere, kan sige: Nu lovgiver vi og siger, at uden at der er tale om så meget som en forudgående planlægning, får kommunalbestyrelsesmedlemmerne uden videre ret til frihed.

Men jeg skal gerne strække mig så langt, at jeg siger, der er et problem her. Vi kan godt se, at der er en forskelsbehandling på offentligt

ansatte og privat ansatte, men vi mener ikke, det er heldigt at løse det uden om arbejdsgivernes og arbejdstagernes fælles aftalemønster.

Kort sagt og samlet: Vi har det med lovforslaget på den måde, at udvalgsarbejdet vil være afgørende for, om vi kan få det hele afsluttet på en sådan måde, at Det Konservative Folkeparti kan stemme for, men vi har viljen til sammen med ministeren at nå et resultat.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil sige til hr. Torben Rechendorff – specielt om det, han nævnte om arbejdsmarkedets parter – at jeg har deltaget i det udvalgsarbejde og selv været fortaler for, at det var arbejdsmarkedets parter, der skulle løse de her problemer. Men jeg vil godt uden at røbe store hemmeligheder om, hvad der foregik under udvalgsarbejdet, sige, at Dansk Arbejdsgiverforening var totalt afvisende over for den tanke, som man på mange måder prøvede at føre igennem. Men jeg ville blive glad, hvis man kunne finde en model, der lagde det her ud til parterne, for det er et helt naturligt opgaveområde for dem.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Der er ingen, der her beskæftiger sig med problematikken om, hvorvidt vi nu her på Christiansborg skal holde kommunerne i hånden, om vi nu gør det for meget osv., og om ikke forslaget her er et udtryk for, at vi nu vil holde endnu mere i hånden. Det mener jeg i øvrigt ikke det er. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge hr. Rechendorff: Hvis vi nu tager informationsforpligtelsen, hvor vi siger, at kommunerne skal informere, men ikke siger noget om hvordan, er det så ikke et udtryk for frihed?

Kommunerne skal forholde sig til ligestilling. Vi siger reelt ikke noget om hvorfor og hvordan. Er det ikke et udtryk for frihed? Vi siger, at kommunerne skal lave mødeplanlægning. Det gælder både for frekvens og tid. Vi siger ikke præcis noget om hvordan. Er det ikke et udtryk for frihed? Vi fastsætter nogle grundregler, for så vidt angår vederlæggelse. Der lægges op til, at man selv skal træffe nogle beslutninger også her. Er det ikke et udtryk for frihed? Præcis det samme gør sig gældende vedrørende udpegning af bestyrelsesmedlemmer. Vi siger, at kommunerne kan. Det er op til dem selv. Det ser jeg også som et udtryk for frihed.

Så er jeg da glædeligt overrasket over, at hr. Rechendorff kan se, at der altså er problemer

med skævdeling mellem offentligt og privat ansatte. Der vil jeg godt sige, at vi altså i Socialdemokratiet har meget stor respekt for aftalesystemet ude på arbejdsmarkedet; men vi har til gengæld også den opfattelse, at der igennem årene har været iværksat nogle tiltag præcis på det her område, sidst, som det blev refereret, i forbindelse med udvalgsarbejdet, og det er altså tilsyneladende ikke lykkedes.

Skulle det lykkes at finde hinanden i dette her spørgsmål, vil vi i den socialdemokratiske folketingsgruppe selvfølgelig være åbne over for disse ting, men jeg vil da godt understrege, at samtidig – hvis man nu tænkte den tanke – står der altså stadig væk et hængeparti tilbage. For det er nu engang sådan, at det jo langtfra er alle i erhvervslivet – det gælder både lønmodtagere og erhvervsdrivende – der er organiseret, og som derved vil blive dækket af en aftale mellem parterne på arbejdsmarkedet. Så vi skal lovgive alligevel, så vidt jeg kan se.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg skal sige til fru Vibeke Peschardt, at jeg gerne deltager i forsøgsvirksomheden over for arbejdsmarkedets parter, hvis det kan lykkes at skabe en frivillig aftale, der kan danne baggrund for, at vi får løst det her problem.

Så skal jeg til hr. Dyrlund sige, at det vil jo være en diskussion fra nu af, og til Jorden går under, om dette her er udtryk for frihed. Jeg synes, der må være grænser, når man fra lovgivningsmagtens side vil tilrettelægge måden, hvorpå mødeplaner skal etableres, måder, hvorpå sagsfremstillinger skal foregå, måder, hvorpå man skal informere. Jeg skal gerne sige, at jeg er dybt taknemlig for, at ministeren i sine bemærkninger skriver, at ministeren ikke agter at lave en detaljeret vejledning for hvordan, men jeg må altså også sige, at med de kommunale forvaltninger, vi har rundt omkring i landet, og den professionalisme, der er knyttet dertil, synes jeg det er meget detaljeret, at vi skal helt ned i, hvordan sagsfremstillingen skal være over for kommunalbestyrelsesmedlemmer. Men det kan være, at der er nogle, der har behov for at blive holdt i hånden.

Anne Baastrup (SF):

Indenrigsministeren har efter SF's opfattelse lavet et godt arbejde med det her lovforslag. Men det skyldes også den arbejdsform, som ligger bag forslaget. I stedet for at udvalgsarbejdet

hviler på, hvad forskellige kontorchefer i Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen kan blive enige med ministeriets afdelingschefer om, hviler dette på almindelige kommunalbestyrelsesviden. Der skal derfor ikke være tvivl om, at SF vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet.

Man kan vel i virkeligheden karakterisere lovforslaget på den måde, at det moderniserer styrelsesloven, og det er tiltrængt. Det er vigtigt at indrette rammerne for kommunalbestyrelsernes arbejde således, at det bliver attraktivt for borgerne at stille op, også selv om de gerne vil have et privatliv eller et fast arbejde.

Skal vi have truffet de rigtige beslutninger i kommunerne, er det vigtigt, at kommunalbestyrelsernes sammensætning afspejler de mennesker, der i øvrigt lever i kommunen med børn, arbejde i den private sektor, osv.

Jeg vil kort påpege nogle enkelte punkter i lovforslaget, som vi vil interessere os for under udvalgsarbejdet:

Det er centralt for SF, at man lovfæster princippet om at få sendt sagsmaterialet hjem. Vi anerkender forsøget på at lovfæste almindelige medlemmers ret til den udvidelse af sagsindsigten, som har været en uskreven regel i de sidste mange år.

Vi er dog lidt bekymrede for, hvorvidt den ganske bastante formulering, som jeg medgiver fremgår af den juridiske litteratur, vil betyde en reel opstramning af gældende retstilstand. Det er vigtigt for vore kommunalbestyrelsesmedlemmer, at den hidtidige retstilstand ikke under nogen omstændigheder strammes. Jeg vil derfor under udvalgsarbejdet nøje afdække rækkevidden af bestemmelsen.

Som det også er fremgået af diskussionen her, vil også vederlagsreglerne naturligvis være et centralt punkt under udvalgsarbejdet. En modernisering er hårdt tiltrængt, og ministerens oplæg ser rimeligt ud, men det skal afklares, hvilke regler ministeren agter at fastsætte, og hvilke frihedsgrader den enkelte kommunalbestyrelse i den forbindelse kan få.

Forslaget om information om servicemål er en glimrende idé, og jeg vil da – formentlig i modsætning til de tidligere ordførere – opfordre indenrigsministeren til at lave et idékatalog om, hvad indholdet af disse kunne være.

Tilsvarende – det har jeg sagt tidligere – mener jeg faktisk, at forslaget om handlingsplaner på ligestillingsområdet er en god idé. Der sker ikke meget konkret på dette område i kom-

munerne. Det er som regel kun ord. Derfor er handlingsplaner vejen frem. Så kan man tage den principielle diskussion om, hvad der skal gøres hvornår og hvorfor og hvorfor ikke. Der er rent faktisk utrolig mange, der ikke gider gøre noget. Det skal de så have lov til at skrive på et stykke papir. Den almindelige kvælende velvilje kan kvinderne ikke bruge til noget.

I nogle kommuner er der mange indvandrere og flygtninge, og i andre kommuner er der næsten ingen. Vi har her i salen forskellige holdninger til de tilgrundliggende faktorer for dette, men burde vi ikke med udgangspunkt i dette lovforslag få kravet om handlingsplaner for integration af indvandrere og flygtninge sat til debat i kommunerne? Det ville tvinge kommunerne til at diskutere, om der er problemer, hvilke problemer det drejer sig om, og hvilke løsningsmuligheder der er lige netop i den enkelte kommune.

Beskyttelsen af lønmodtagerne er et centralt punkt for SF. Alt for ofte oplever vi vore medlemmers store problemer med at kunne fastholde deres arbejde, når de er aktive i politik på dette niveau. Vi ser derfor med tilfredshed på den konstruktion med omvendt bevisbyrde og en ordentlig godtgørelse i tilfælde af afskedigelse, når det skyldes det politiske arbejde.

Men vi er bekymrede for den bestemmelse, der fremgår af § 16 b, stk. 3. Det er en gummibestemmelse, og den kan i virkeligheden overlade det til arbejdsgiveren at skalte og valte med folk, hvis det kommer til stykket.

Men vi mener, at der er mange positive ideer i forslaget, og vi agter at gå ind i udvalgsarbejdet med smil.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Hr. Poul Nødsgaard – Nødsgaard, undskyld!

Poul Nødsgaard (FP):

Det gør ikke noget. Jeg er ikke så fintfølede.

Om indenrigsministerens lovforslag må jeg sige, at det faktisk allerede praktiseres i en lang række kommuner – nu ser jeg bort fra alt det med vederlagene og alle de andre mange bestemmelser, der er.

Lad mig bare nævne Ringsted, hvor jeg selv har den store ære og glæde at være medlem af byrådet. Der har vi for længst fundet ud af at lave en årlig mødeliste så præcis, at vi nøjagtigt ved, hvornår alle udvalgene holder møde i løbet af et kalenderår. Sagsmapperne indførte vi for et år siden, og informationen kører også nogenlunde efter det, som lovforslaget siger.

Dér er jeg nok ret enig med hr. Torben Rechendorff – og det skal man jo heller ikke være ked af at være en gang imellem – og jeg kan også spørge mig selv om, hvorfor man ligefrem vil til at lovgive på de her områder. Det har vi sådan set selv kunnet finde ud af i al den tid. Nu har storkommunerne her den 1. april jo 25 års jubilæum – som indenrigsministeren sikkert ved – og vi har gennem årene altid kunnet finde ud af, hvordan vi får de enkelte områder til at fungere bedre og bedre.

Vi anser det også som et led i det kommunale selvstyre, at man ikke ligefrem behøver at have en masse lovparagraffer stående om, hvordan tingene skal fungere i det daglige. At de står der, kan måske ikke forstyrre nogen, men jeg tror nok, hver enkelt kommune fortsat mere eller mindre vil køre det løb, de hidtil har kørt.

Indenrigsministeren siger i sin fremsættelsestale, at hensigten med dette forslag er at sikre kommunalpolitikere bedre arbejdsvilkår. Hvis det er intentionen bag det, så er vi da også enige i den betragtning.

Men dér, hvor enigheden hører op, er nok, når vi kommer til de ændrede regler om vederlag til kommunalpolitikere. Vi kan se, at den her lov er – som så mange andre love, vi vedtager her i Folketinget – en såkaldt bemyndigelseslov. I det øjeblik vi har vedtaget den, sætter ministeren sig ned sammen med sine embedsmænd og laver de detailting, der skal til for at få loven til at fungere i praksis.

Jeg har prøvet med lys og lygte at læse det lange forslag igennem. Jeg kan ikke se noget sted, hvor det bare nogenlunde antydes, hvor meget lønningerne skal stige med. Der siges 30 pct. – det har jeg læst i aviserne – og jeg kunne da godt spørge ministeren, når nu det her forslag rundes af, om hun vil bekræfte, at det er en stigning i vederlagene på omkring 30 pct., hvis vi tager en gennemsnitsberegning.

At der ønskes et fast vederlag til et kommunalbestyrelsesmedlem, har jeg egentlig ikke noget imod. Hvor mange møder man går til, er noget meget kompliceret. Jeg synes, det vil være fint, at et byrådsmedlem og et amsrådsmedlem får så og så mange kroner om året. Det er ikke deri, vores uenighed er. Det er nok snarere det, at når man med lovforslaget lægger op til at forhøje med måske omkring 30 pct., så tror man, at man ad åre kan tiltrække flere til det kommunalpolitiske arbejde.

Her er der en ting, jeg vil sige til ministeren og selvfølgelig også til alle andre her i salen:

Med hensyn til det at være optaget af kommunalpolitisk arbejde – hvad enten det er på det nære, kommunale plan eller på amtsrådsplan – ligger det sådan, at det nu engang er noget, man har valgt som et fritidsjob. Stort set alle kommunalpolitikere har deres arbejde, og så passer de dette fritidsjob i eftermiddagstimerne og om aftenen. Dér vil jeg sige til ministeren, at jeg vist selv får – tror jeg nok – 45.000 kr. om året brutto; det skal ikke være nogen hemmelighed. Om jeg får 45.000 kr. eller 60.000 kr., er – også selv om jeg ikke tjente penge her i Folketinget – ikke afgørende for, om jeg vil gå ind i kommunalpolitisk arbejde, altså de 15.000 kr. mere for det om året. Så jeg er lidt ked af det her forslag. Og det er jo en opfølgning af, at ministeren fra januar 1994 indførte de store forhøjelser af borgmesternøningerne. Det skete selvfølgelig under et voldsomt pres udefra, og nu følger man så efter med dette her.

Jeg skal også nævne nogle af de ting på lønområdet, som jeg har sympati for, og det er bl.a. den såkaldte efterlønsordning for udvalgsformænd. Det er rigtigt, at der er nogle kommuner, hvor udvalgsformanden mere eller mindre har gjort det til sit levebrød, og i de tilfælde kan jeg ikke have noget imod, at man har nogle måneder med løn efterfølgende til eventuelt at finde sig et andet arbejde.

Men jeg vil godt spørge ministeren, om den efterlønsordning er 100 pct. generel, sådan at pengene automatisk udbetales, alt efter hvor mange år man har siddet som udvalgsformand, eller om den udvalgsformand, som har et godt, vellønnet job, også får den såkaldte efterlønsordning. Det kan godt være, det ville være lettest at administrere på den måde, men umiddelbart kan det virke lidt underligt, hvis man har rigeligt med indtægter i forvejen.

Jeg vil sige, som andre ordførere har sagt, at det er klart, at dette forslag er ét, der i hvert fald optager mig meget, for jeg synes, det er utrolig vigtigt, hvordan vores kommuner fungerer i det daglige. Så jeg vil sige, at bortset fra, at vi er meget skeptiske over for det med de store forhøjelser af vederlagene, vil vi i hvert fald under alle omstændigheder under udvalgsarbejdet – som andre også har bebudet at de vil – stille en lang række spørgsmål, der kan belyse disse ting, så vi får alt frem på bordet. Og så må vi se, når vi til sin tid når frem til at skulle trykke på knapperne, hvordan forslaget vil ende.

Ja, jeg ser, at knappen lyser. Betyder det, at jeg skal stoppe?

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Det gør det faktisk.

Vibeke Peschardt (RV):

Lovforslaget om ændring af de kommunale styrelseslove er fremsat på baggrund af to udvalgsarbejder, hvoraf i hvert fald det ene er en nyskabelse, så vidt jeg er orienteret, for udvalgsarbejder. Det plejer at være embedsmænd og andre, der leverer input til den slags arbejde, men her har man spurgt de direkte involverede parter, nemlig kommunalbestyrelsesmedlemmerne.

Udvalgsarbejdet om kommunalpolitikeres arbejdsvilkår er gennemført med deltagelse af kommunalpolitikere fra de fleste partier, og deres næsten fælles konklusioner giver efter Det Radikale Venstres opfattelse dette lovforslag, der angår kommunalbestyrelsesmedlemmers arbejdsvilkår, en helt særlig legitimitet.

Lad mig derfor starte med den del af lovforslaget, der angår det. Hvis man skal se lidt overordnet på forslagene, kan man sige, at i hvert fald nogle af dem viser, at der i nogle kommuner kan være problemer f.eks. med at få teknisk hjælp fra forvaltningerne til svære sager eller med at få lov til at gennemse sagsmateriale.

Det er helt indlysende, at folkevalgte skal have sådan nogle rettigheder, og egentlig synes jeg, det er problematisk, at man overhovedet behøver at fastslå sådan noget ved lov; det er egentlig en selvfølge. Men når det sker – og det vil jeg så særligt sige til hr. Torben Rechendorff og måske også andre, der har været inde på det – er det jo, fordi der er kommuner i dette land, som er styret af et flertal, som har siddet der i mange år, og de udvikler ofte sådan nogle kulturer, der går ud på, at specielt et mindretal eller anderledes tænkende bliver holdt nede. Så man kan sige, at de bestemmelser her faktisk er et udtryk for en eller anden lav fællesnævner.

Jeg havde egentlig også helst set, at man ikke havde behøvet at lovgive om det, men der har altså været problemer med det, og det er derfor, det er her.

Bestemmelsen om, at borgmesteren kan begrænse adgangen til sagsindsigt, er især møntet på de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der kunne tænkes at misbruge de kommunale forvaltninger ved overdreven interesse for enkelt-sager. Den type personer findes jo også i kommunalpolitik.

I Det Radikale Venstre synes vi, det er helt i orden, at borgmestrene bliver udstyret med en

sådan beføjelse, der selvfølgelig skal administreres med en vis indføling. Borgmesteren kan som leder af den kommunale forvaltning gribe ind, hvis forvaltningerne bliver generet unødigt af et kommunalbestyrelsesmedlem. Sådanne indgreb kan komme på tale i ekstreme situationer, og her er det så tilsynsrådenes opgave at være bagstoppere.

Kommunalbestyrelsesmedlemmernes vederlagsforhold har også været til behandling, og der var jo en enkelt af talerne her, der syntes, det var et uheldigt tidspunkt, man tog det her op på.

Jeg vil sige om kommunalbestyrelsesmedlemmers arbejdstid, at den altså er temmelig lang, og de tager deres arbejde meget alvorligt. Derfor mener jeg, det er helt rimeligt, at de på den måde kan bruge tiden og blive frikøbt, fordi de nu får en forhøjelse af deres løn. Jeg synes, det er helt fint.

Jeg synes også, det er godt, at børnefamilier, hvis voksne medlemmer gerne vil deltage i det kommunalpolitiske arbejde, her får en håndsrækning, der er utrolig vigtig for pleje af demokratiet.

Et af de forslag, der allerede er blevet kritiseret, næsten før lovforslaget blev fremsat, er bestemmelsen om, at der skal være ret til fravær fra arbejde for at deltage i kommunalbestyrelsens aktiviteter, og at lønmodtagerne opnår en høj grad af ansættelsesbeskyttelse, det vil sige en lovmæssigt sikret ret til ikke at blive fyret, fordi de deltager i demokratiet.

Jeg synes, at kritikken her er beklagelig, og jeg kan ikke forstå, at arbejdsgiverne – for det er jo dem, den kommer fra – har været ude med en kritik af denne type. Jeg kan ikke forstå, at de ikke ser det som en opgave at være med til at løse problemet i stedet for at opfatte det som en trussel, for det må da være i hele samfundets interesse, at så mange som muligt deltager i demokratiet. Jeg synes, at virksomhederne i stedet for denne lidt ukonstruktive kritik skulle være med til at opmuntre de ansatte til aktiv deltagelse.

Arbejdsgiverne efterlyser f.eks. altid fleksible arbejdstider og fleksible arbejdsforhold. Jamen det er jo lige præcis det, der lægges op til her: Der skal være ret til fravær, der skal være en bedre aflønning. Hvis arbejdsgiverne gik ind og var fleksible her, når de gerne vil have fleksibel arbejdstid, kunne de benytte det.

Jeg vil godt sige som en del af den debat, der har været her i dag – og det kan vi jo så tale om under udvalgsarbejdet – at man jo eventuelt

kunne indrette det sådan, at parterne fik indflydelse på det her, men at vi samtidig beholdt nogle retsregler i loven her til glæde for dem, som ikke er omfattet af overenskomster indgået mellem arbejdsgivernes og lønmodtagernes organisationer. Jeg ved ikke, hvor mange det drejer sig om, men det er ganske mange.

Det vil i givet fald betyde, hvis man lagde det over til parterne, at disse sager ikke kom for domstolene, men altså landede i det fagretlige system. Det sker jo også i ligebehandlingslovsammenhæng, så man kan sige, at bare reglerne er de samme for alle grupper, har jeg ikke noget imod, at det er parterne selv, der sætter det ind i deres aftaler.

Til slut vil jeg nævne to ting: dels indførelsen af oplysningspligten for kommunalbestyrelserne om de kommunale servicemål, og dels ligestillingspolitikken. Jeg har ikke de store ophævelser over nogen af dem, men jeg synes, det vigtige omkring servicemålene er at sige, at det jo ikke er noget med at indføre fælles standarder for kommunerne. Det her er noget, nogle kommuner allerede gør i forvejen, og jeg synes, det er fint, at andre så også kommer til at gøre det.

Ligestillingsarbejdet kan jeg eventuelt vende tilbage til under de korte bemærkninger, for jeg kan se, at der lyser en lampe her. Men det tror jeg så jeg vil prøve at få lejlighed til på et senere tidspunkt.

Tredje næstformand (Margrete Aukén):

Det vil der være mulighed for.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg har et spørgsmål til fru Vibeke Peschardt. Forstod jeg det rigtigt, når jeg hørte, at man kunne lægge spørgsmålet om afskedigelse osv. over til arbejdsgiverne uden på forhånd at have en garanti for, at de kunne levere varen?

Det er jo ret væsentligt, om man blot skal overlade dem den dér tillid, som vi efter min opfattelse har gjort så mange gange, men man har bare ikke kunnet levere varen. Det kunne jeg godt tænke mig at få uddybet en lille smule.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil først sige til hr. Poul Erik Dyrland: Der er ikke nogen tvivl i mit sind om, at jeg går ind for hver eneste paragraf i det foreliggende lovforslag.

Det, jeg har prøvet på at sige, det, jeg har prøvet at skitsere – og det er nok at foregribe begivenhedernes gang, for det var måske noget, man i stedet skulle tage op under udvalgsbehandlingen – er blot, at der jo var nogle andre muligheder for at inddrage arbejdsmarkedets parter, som jeg ved hr. Poul Erik Dyrland jo også er interesseret i kommer på banen i denne her sammenhæng.

Jeg er ikke på nogen måde interesseret i, at kommende eller nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke skal have nøjagtig de rettigheder, der står her. Men jeg mener, at i det fagretlige system og i hele partsystemet er der også mulighed for at kalkere de her regler af, putte dem ind i overenskomsterne, og så er det fint, så gælder de dér.

Og så tror jeg, hr. Poul Erik Dyrland er enig med mig i, at der, i hvert fald om sagerne skulle opstå i det fagretlige system, er en hurtig og smidig mulighed for at få dem afgjort. Her kræver det jo faktisk i den yderste konsekvens, at man går til domstolene for at få sin godtgørelse.

Frank Aaen (EL):

Det vigtigste for os i diskussionen om et lovforslag som det her er selvfølgelig, hvordan demokratiet udvikles i kommunerne. Hvordan får vi alle større indflydelse på vores dagligdag? Hvordan får vi mere indflydelse på kommunernes virksomhed? Og i den forbindelse selvfølgelig: Hvordan får kommunalbestyrelsesmedlemmer over hele landet bedre mulighed for at gøre et godt stykke arbejde? Hvordan får flere mennesker lyst til at stille op og lade sig vælge til kommunalbestyrelserne? Det er der meget god grund til at overveje.

Vi ser sådan på det, at hovedproblemerne er, at kommunalbestyrelsesarbejde går hårdt ud over familielivet; det er svært for dem, der har små børn, og det er svært at forene en god indsats som kommunalbestyrelsesmedlem med et almindeligt arbejde. Ofte er det svært at få fri i tilstrækkeligt omfang uden at risikere fyring eller ringere fremtidsudsigter.

Men dette handler jo også om politik. Det handler også om det ansvar, vi har her. Væmmelige nedskæringer og skiftende regeringers udhuling af det kommunale selvstyre gør det jo også tit til en meget træls og perspektivløs indsats at arbejde i et kommunalråd.

De problemer, vi her har nævnt at vi synes der er, har efter vores mening ikke noget at gøre med kommunalbestyrelsesmedlemmernes for-

brugsmuligheder. Her synes vi, forslaget rammer ved siden af med den fokusering, der er på at øge vederlaget til medlemmerne af kommunalbestyrelserne.

Der er også allerede sket forhøjelse af vederlagene, og vi mener ikke, at det på nogen måde har hjulpet på arbejdsforholdene i kommunalbestyrelserne. Tværtimod kan der spores en tendens til, at møderne mere og mere lægges uden for normal arbejdstid.

Det kan være til lettelse for de privatansatte, men det er til stor skade for børnefamilierne. Og her hjælper det jo ikke særligt at give et beløb til kommunalpolitikere med børn under 10 år. Børn under 10 år har altså mest brug for deres forældre og ikke for, at forældrene måske får råd til noget mere rødvin.

Reglerne burde tilskynde til, at møderne ligger i arbejdstiden. Sådan synes vi det burde være, og så burde kommunerne, hvis det alligevel bliver nødvendigt, betale direkte for børnepassningen og ikke gennem et generelt vederlag.

Jeg synes altså, man skal gå en lidt anden vej end den, der er lagt op til i lovforslaget. Hvorfor ikke koncentrere ordningen om tabt arbejdsfortjeneste? Nogle af de yderligere penge, der måske måtte være til at bruge på det her område, kunne man måske bruge til støtte til kommunalbestyrelsesmedlemmerne i deres arbejde. Vi foreslår, at der afsættes midler til, at grupperne – i hvert fald i de store kommuner – kan ansætte sekretærhjælp til deres arbejde, til research og til alt det praktiske. Altså sagt på en anden måde: vi vil hellere give penge til politikere end til politikere.

Efter disse bemærkninger vil jeg vende mig til det gode i forslaget, som vi uden videre kan støtte. Det er forslaget om beskyttelse mod fyring; det støtter vi fuldt ud. Det er et godt og nødvendigt forslag. Om det skal udformes lidt anderledes, end det er, er vi positive over for at se på under udvalgsarbejdet, men vi er enige i, at sådan en beskyttelse skal etableres.

Vi støtter forslaget om orientering af borgerne om kommunernes serviceydelser og kommunernes ligestillingspolitik. Det er også et fremskridt. Vi har et par konkrete ændringsforslag i den forbindelse. F.eks. foreslår vi, at man supplerer med en redegørelse om, hvordan det går med den etniske ligestilling i området. Vi vil også gerne foreslå, når vi taler om at give orientering til borgerne, at denne orientering belyser f.eks. den sammenhæng, en budgetvedtagelse foregår i. Hvem er det, der har stået bag det

vedtagne budget? Hvilke partier; med hvilke argumenter; og hvilke alternative forslag har der været? Det synes vi også skal med ud, når man informerer borgerne. Som vi tit ser det nu, når der kommer en orientering om kommunens budget, fremstår kommunen som en stor, anonym, apolitisk størrelse.

Vi kan støtte, at man udvider adgangen til at udpege bestyrelsesmedlemmer i selskaber og fonde. Det er udmærket, men vi har én betingelse knyttet dertil, og det er, at det ikke bliver til endnu et område for ubegrænset bengnaveri. Allerede i dag ser vi, hvordan det i konstitueringsaftalerne indgår med stor vægt, at man kan sikre sig en god fordeling af de forskellige indtægtsgivende tillidsposter. Vi foreslår derfor, at vederlaget for at sidde på sådanne poster, hvor man er udpeget af kommunalbestyrelsen, tilfalder kommunekassen.

Så er vi enige i, at det er godt at få lovfæstet kommunalbestyrelsesmedlemmernes adgang til aktindsigt, men vi er ikke helt trygge ved den måde, det står på nu, nemlig at borgmesteren har mulighed for at begrænse denne adgang. Det vil vi gerne se nærmere på under udvalgsarbejdet.

Men altså samlet set er vi positive over for lovforslaget. Vores endelige stillingtagen til, hvad vi stemmer, kommer efter udvalgsarbejdet.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil godt takke ordførerne for en positiv modtagelse af forslaget.

Som fru Vibeke Peschardt sagde, har forberedelserne til det ikke været helt traditionelle. For det er jo rigtig, som det blev sagt, at havde vi gjort, som vi plejer, havde vi sat nogle dygtige embedshoveder til at tænke det her igennem, og så var der kommet et lovforslag, som vi havde forholdt os til.

Det er ikke sådan, det er gået. Tværtimod bad vi alle de partier, der er repræsenteret i Folketinget, om hver at udpege en repræsentant til at sidde med i udvalgsarbejdet. Det gjorde vi, fordi lovgivning af denne karakter meget gerne skal være bredt funderet, og hvem kan man dog lytte med større relevans til end dem, der sidder midt i arbejdet?

Derfor synes jeg, det har været utrolig spændende at høre fra medlemmerne, der har siddet i udvalget, at når man nu sad helt konkret og skulle drøfte med hinanden, hvad det er for nogle barrierer, vi møder i vores daglige arbej-

de, så var der en hel masse, der gik helt på tværs af partiskel. Der var en lang række ting, hvor man i fællesskab kunne konstatere, at hvis man nu lagde det til rette på en lidt anden måde, kunne arbejdsvilkårene blive bedre.

Derfor har det i mit og regeringens arbejde med dette her været meget vigtigt, at vi havde – lad mig bare kalde det meget stor og bred eftertænksomhed som udgangspunkt, når vi nu skal lave nogle lovregler.

Jeg synes, det er lidt vigtigt at tage det frem, f.eks. når man skal forholde sig til nogle af de bemærkninger, fru Else Winther Andersen kom med. For selvfølgelig er jeg enig i, at staten ikke kan lave nogle regler, der får folk til at interessere sig mere for kommunalpolitik. Men omvendt kan staten da godt være så åben og så lyttende, at vi lægger øre til praktikerne, der sidder med problemerne.

Selvfølgelig har vi også en forpligtelse til at prøve at opfange nogle af de signaler, de sender til os om, hvad det er, der er med til at gøre det at beskæftige sig med kommunalpolitik bøvlet ud over det nødvendige.

Jeg vil i øvrigt godt sige til hr. Poul Nødgaard, som var inde på lidt af det samme, at jeg aldrig har mødt nogen kommunalpolitikere, der har valgt politikken for pengenes skyld. Dertil er det alt, alt for tidrøvende og alt for dårligt aflagt.

Vi påstår heller ikke med dette lovforslag, at man ved at lave en forhøjelse, en gennemsnitlig forhøjelse af vederlæggelsen på 30 pct., som det fremgår af bemærkningerne – og vi kan jo så diskutere videre i udvalgsarbejdet, hvordan det rent praktisk kan ske – kan være med til andet end måske at gøre de omkostninger, der er ved at gå ind i kommunalpolitisk arbejde, nogenlunde neutrale.

Sandheden er jo, at der er masser af mennesker, der sætter meget til ved at give efter for deres politiske interesse, hvis jeg må bruge det udtryk. Derfor synes jeg, at vi skal drøfte det, som det er. Selvfølgelig kan man ikke gøre hverken den måde, man tilrettelægger arbejdet på, eller vederlæggelsen til nøglen for, at hvem som helst kan interessere sig for politik.

Det er der i øvrigt mange mennesker der aldrig kommer til. Til gengæld vil jeg godt sige, at det er helt afgørende, hvis man mener, at det at agere i et demokratisk samfund også skal betyde... (*høj brummelyd*).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg vil bare sige, at denne lyd, efter hvad der er oplyst for mig, er noget computerstøj. Man vil prøve at finde fejlen og udbedre den.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det, som jeg godt vil vende tilbage til efter denne korte afbrydelse, er at konstatere, at i praksis må det nu engang være sådan, at vi gør alt, hvad vi kan, for at få det tilrettelagt så godt som muligt.

Og så til hr. Torben Rechendorffs overvejelser om, hvorvidt det er at holde for meget i hånden. Selvfølgelig er det kommunalbestyrelserne selv, som kan tilrettelægge arbejdet ordentligt. Det, vi kan gøre, er at lave nogle overordnede retningslinjer for, hvordan det kan gøres, og nogle få regler for, hvordan det mindst skal gøres. Derfor synes jeg det er urimeligt at skildre det her som statens store hånd, der nu lægger sig omklamrende på kommunalbestyrelserne.

Hvis vi f.eks. tager det, der har at gøre med at skulle redegøre for servicemål, er det jo sådan, at der er en lang række kommuner, som har taget den opgave på sig, og som løser den fremragende. Jeg fik her for ganske få dage siden fra Allerød Kommune, der vistnok har en af hr. Torben Rechendorffs partifæller som borgmester, en glimrende redegørelse for kommunens servicemål. Man har trykt en handy pjece med henblik på, at folk i kommunen nu engang skal kunne forholde sig mere direkte til den politik, der er.

Og det er jo netop det, det handler om. Det handler ikke om at ville omklamre kommunerne, men om at skabe nogle lidt bedre redskaber for, at den enkelte borger får et konkret udgangspunkt for at tage stilling til, hvad der skal ske i lokalsamfundet. Og det bør vel ikke være sådan, at man skal føle sig intimideret over, at staten nu siger: Ja, vi synes faktisk, at en masse af de ting, der foregår i forvejen, er mægtig gode. Man kan sige, at så er det en slags hjælp til selvhjælp til de kommuner, som ikke har fundet ud af det endnu.

På samme måde vil jeg egentlig forholde mig til en lang række af de øvrige – lad mig bare kalde det hjælp til selvhjælp-regler, der nu lægges frem i det her lovforslag. Det er jo åbne regler, som hr. Poul Erik Dyrland også var inde på. Der er f.eks. det med arbejdstilrettelæggelsen; man siger ikke, hvordan det skal tilrettelægges, men at der skal ske en, lad mig bare kalde det

skemalægning i forhold til årets arbejde. Det synes jeg da ikke er at møve sig for langt ind, hvis nu det er det, der kan være med til, at det kommer til at fungere bedre for det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem.

Så vil jeg kommentere nogle af de synspunkter, der har været fremme om retten til frihed. Allerede i den nuværende styrelseslov – eller under de nuværende styrelsesforhold, skal jeg måske snarere sige – fremgår det, at f.eks. offentligt ansatte jo også er underkastet visse begrænsninger. Det fremgår nemlig, at selvfølgelig kan der da være tilfælde, hvor en offentligt ansat er nødt til at blive på sit arbejde, selv om der er indkaldt til kommunalbestyrelsesmøde. Altså sådan lidt slagordsagtigt sagt er det ikke sådan, at kirurgen har ret til at lægge operationskniven, fordi han skal til økonomiudvalgsmøde.

Det, vi forsøger nu, er at skabe en ligestilling imellem offentligt ansatte og privat ansatte. Hvad er der galt ved det?

Jeg synes, det var positivt, at selv de, der er lidt afvisende eller i hvert fald meget tøvende over for at indføre sådanne regler, i hvert fald medgiver, at der er et problem, og at det problem skal vi se at finde en løsning på.

Jeg vil også godt om det sige, at egentlig havde jeg foretrukket, at der var indgået nogle aftaler imellem arbejdsmarkedets parter om dette her. Det har været forsøgt gentagne gange. Det blev også forsøgt i forbindelse med det udvalgsarbejde, jeg refererede til. Det er også forsøgt her umiddelbart før fremsættelsen af lovforslaget, og det var der heller ikke mulighed for.

Men jeg vil da godt tilkendegive den åbenhed, at hvis det under Kommunaludvalgets arbejde viser sig, at der opstår lyst til alligevel at indgå aftaler, vil jeg da synes, at det var lykkeligt, og så er jeg helt villig til at tillempe lovforslaget, så det tager højde for og respekterer en aftale, der duer til noget.

Og når jeg siger duer til noget, er det, fordi det ikke fortsat er tilstrækkeligt med hensigtserklæringer. Men i betragtning af, at der nu er en halv februar, en hel marts, en hel april og en hel maj måned for arbejdsmarkedets parter, hvis de foretrækker den løsning, så synes jeg, vi skal sige: Giv os god tid til udvalgsarbejdet, og dér kan vi så få afklaret, om der kan laves et egentligt aftalesæt, som delvis kan erstatte den lovgivning, der her lægges op til.

Så blev jeg spurgt af hr. Poul Nødgaard om efterlønsordningen, om den var generel, eller

om der skulle ske modregning i forhold til den indtægt, som man i øvrigt havde. Til det er svaret: Nej, det skal der ikke. Det ville være uendelig bureaukratisk at gøre det, og i øvrigt drejer det sig jo om så beskedne beløb, at man kan sige, at det vel er i god ånd med Fremskridtspartiets modvilje mod papirusseri, at vi ikke sætter et stort bureaukratisk modregningsapparat på benene i denne forbindelse.

Og så til debatten om ligestilling. Jeg mener bestemt ikke, at vi skaber ligestilling ved det, vi gør med dette lovforslag. Men vi giver et noget bedre redskab end det, der har været hidtil, til at få identificeret, hvor problemerne er ude omkring i det kommunale, når det gælder ligestilling.

Vi skaber også en mulighed for, at der kan føres nogle konkrete debatter om det i samfundet generelt og også i den enkelte kommunalbestyrelse, når man nu skal give en sådan redegørelse hvert andet år. Og alt andet lige er det vel sådan, at det er bedre at kunne diskutere også ligestilling på en konkret baggrund end på fornemmelser.

Derfor vil jeg også karakterisere dette her som et hjælp til selvhjælp-forslag. Vi blander os ikke i, hvilken ligestillingspolitik kommunerne skal føre, men vi siger til dem: Så må I jo redegøre for, hvad I rent faktisk gør, og så kan det forhåbentlig også blive til gensidig inspiration.

Man kunne jo forestille sig, at der ved redegørelser af den karakter kommer ideer frem, som andre kommuner kunne få glæde af. Det kan være, at staten også kunne få glæde af det, og dér vil jeg sige: Hvad er der dog i vejen med, at vi gensidigt forsøger at højne hinandens vidensniveau? Jeg tror ikke, at det er nogen revolution, vi skaber på det her område, men det kan vise sig at blive et godt og i nogle tilfælde måske ligefrem fremragende redskab til at få indsnævret debatten om ligestilling, også ude i det kommunale, fra at være store ord og armsving til at bygge på en konkret viden; det vil sige i virkeligheden en tilkendegivelse fra min side af, at debatten forhåbentlig kan blive mere målrettet.

Jeg vil som sagt godt kvittere for ordførernes positive vilje til at gå ind i samarbejde i Kommunaludvalget omkring det videre arbejde med dette lovforslag. Jeg forstod på fru Else Winther Andersen, at hun ikke rigtig på forhånd ville tage stilling til, om det var en trussel eller et løfte, og at hun ville smile, men jeg forstår i hvert fald på SF's ordfører, at det var ment som en

venlighed, og at SF gik ind i det her arbejde med et smil. Og jeg håber så, at munterheden vil brede sig til alle partier i det videre arbejde, så vi kan smile tilfreds til hinanden, når vi er færdige ved afslutningen af folketingsåret og vedtager loven - forhåbentlig i stor bredde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 158: Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget. (Ændring af gyldighedsperioden for vælgererklæringer).

Af Jette Gottlieb (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 25/1 95).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det lovforslag, vi behandler her, er meget i slægt med det, som vi behandlede for nogle måneder siden. Det, det vil betyde i praksis, vil være, at man får noget bedre tid til at samle underskrifter, hvis man er en politisk bevægelse, der gerne vil være et parti, som også er repræsenteret i Folketinget.

Forslaget går ud på, at den frist på ét år, der er, skal udvides til to år. Egentlig har vi haft den opfattelse i regeringen, at valget af ét år var ganske godt afbalanceret, men vi vil da være villige til under udvalgsarbejdet at se, om der findes dokumentation for, at det skulle være unødigt vanskeligt for nye partidannelser at nå at komme med, og derfor vil vi forholde os forholdsvis lyttende til, om det rent faktisk er tilfældet.